

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ
PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ
PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE UYGULAMA SERVİSİ'NE
(PEMBE EV) GELEN DANIŞANLARIN
PSİKO-SOSYAL ÖZELLİKLERİ

*Prof. Dr. Beğlan TOĞROL, Uzm. Psik. Gül ŞENDİL,
 Uzm. Psik. Ayşegül ÖNK, Psik. Yeşim GİRGİN*

ÖZET:

İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümüne bağlı olarak hizmet veren "Psikolojik Danışma ve Uygulama Servisi (Pembe Ev)" üniversiteye ve topluma yönelik danışmanlık ve rehberlik hizmeti veren ve aynı zamanda psikolojinin tüm alanlarında psikoloji öğrencilerine araştırmalar yaparak ilave eğitim almalarına imkan veren bir kuruluştur. Bu servisin hizmet biriminde Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümünden bazı öğretim üyeleri ve yardımcıları topluma ve üniversiteye gönüllü olarak ilave hizmet götürmektedirler. Servisin çalışma alanını üniversite mensupları ve öğrenciler ile toplumun her kesiminden ve yaş grubundan vatandaşlar oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, 31 Aralık 1990-31 Aralık 1991 tarihleri arasında Psikolojik Danışma ve Uygulamalar Servisine başvuran 180 vakanın psiko-sosyal özelliklerini taramaktır. Çalışmada başvuruda bulunanlarla yapılan görüşmeler sırasında toplumun yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, meslek vb. gibi demografik bilgileri incelenmektedir.

Çalışmanın amacı, özetle 1989 yılında hizmete açılan Psikolojik Danışma ve Uygulama Servisini psikoloji camiasına tanıtmak, o günden bu güne yapılan çalışmaların içeriği hakkında genel bir bilgi vermek ve geçen yıl içindeki vaka incelemelerini ayrıntılı olarak irdelemek, ayrıca servisimizde gelecekte yapılması planlanan çalışma alanları ve konuları hakkında bilgi vermektedir.

ABSTRACT

THE PINK HOUSE

In this paper Center for Psychological Counselling and Experimental Psychology of the Department of Psychology at Istanbul University called "The Pink House" which was opened in 1989 is introduced and certain characteristics of the consultants for the year 1991 is analyzed. The Pink House is a four storey building with an area of 400 m², which provides the following services to the community through a volunteer staff of ten professors and assistants from the Department of Psychology: 1) Guidance and counselling services are offered to University students and children in order to help them with their psychological problems. 2) Programs are developed for the education of children who are slow learners. 3) Psychological measurement and evaluation services, offered a long with. 4) The newly established industrial psychology unit which will be dealing with selection problems in factories and industrial environments. The Pink House also offers additional scientific and educational opportunities to the students as well as the graduates of psychology through conferences and seminars.

From the analyses of the psychological, demographic and statistical findings for the year 1991 it can be summarized that about 45 % of the consultants were children at the 2-12 age group, a majority of them being boys. The mean age of their mothers was about 35 and the fathers 39, presenting an age group of parenthood which is older than that of the rural population. Mothers, on the average, were homemakers rather than career women, with primary education, and fathers came from the private sector and were either lycée or university graduates. They had, on the average, two children (less than the rural average) and came from a distance of at least, fifteen kilometers away from the Pink House.

They were actually loving parents, anxious to bring up their children as happy and successful individuals of the society: The majority of the adults were young intellectuals from, among the 20-30 age group, usually university students of graduates, who mostly had depressive tendencies or communication problems.

It is our great hope that the psychological counselling and administration center will open new horizons to our students and graduates while serving the community.

İ.Ü. Ed. Fak. Psikoloji bölümüne bağlı olarak hizmet veren "Psikolojik Danışmanlık ve Uygulama Servisi (Pembe Ev)" üniversiteye ve topluma yönelik danışmanlık ve rehberlik hizmeti veren ve aynı zamanda, psikolojinin tüm alanlarında psikoloji öğrencilerine araştırmalar yaparak ilâve eğitim almalarına imkan veren bir kuruluştur.

Bu servisin hizmet biriminde Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümünden bazı öğretim üyeleri ve yardımcıları topluma ve üniversiteye gönüllü olarak hizmet götürmektedirler.*

Merkez'in çalışma alanını üniversite mensupları ve öğrenciler ile toplumun her kesiminden ve yaş grubundan vatandaşlar oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, 31 Aralık 1990 - 31 Aralık 1991 tarihleri arasında Psikolojik Danışmanlık ve Uygulama Servisine başvuran 180 vak'anın psikososyal özelliklerini taramaktır.

Çalışmada, başvuruda bulunanlarla yapılan görüşmeler sırasında toplumun yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, meslek vb. gibi demografik bilgileri incelenmektedir. Bulgular bu özellikleri yansıtan tablolarda gösterilmiştir.

Bu tablolarda vak'aların yaşlarının yaydım genişliğinin (range) 2 ile 50 yaş arasında bulunduğu görülmüştür. Bu geniş yayılım nedeni ile vak'alarla ilgili tüm özellikler üç ayrı grupta incelenmiştir.

1) 2-12 yaş

2) 13-19 yaş

3) 20 ve üstü yaş

Çalışmanın amacı, özetle, 1989 yılında hizmete açılan Psikolojik Danışmanlık ve Uygulama Servisini psikoloji camiasına tanıtmak, o günden bu güne yapılan çalışmaların içeriği hakkında genel bir fikir vermek ve geçen yıl içindeki vak'a incelemelerini ayrıntılı olarak irdelemektir.

* Pembe Ev danışmanları: Başkan Prof. Dr. Beğlan Toğrol, Prof. Dr. Esin Cantez, Prof. Dr. Mücella Uluğ, Doç. Dr. Gülsen Kozacıoğlu, Doç. Dr. Nursel Telman, Yard. Doç. Dr. Hale Ergeç, Uzm. Psik. Gül Şendil, Uzm. Psik. Tefrika İkiz, Uzm. Psik. Ayşegül Önk, Uzm. Psik. Levent Önen, Psik. Yeşim Girgin, Psik. Hale Bacakoğlu'dur.

SONUÇLAR

Tablo 1'de toplam erkek danışanların kadınlardan biraz daha fazla olduğu göze çarpmaktadır. Danışanların 2-19 yaş grubu % 60, 20 ve üstü yaş grubu % 40 civarındadır.

Tablo 2'den 2-12 yaş grubundaki müracaatçılar arasında ilkokulda okuyan çocukların % 55 ile en başta; 13-19 yaş grubunda ise lise öğrencilerinin %46 ile en fazla oldukları ve bunları 20+ yaş grubunda üniversite öğrencilerinin % 53 ile çoğunluğu teşkil ettikleri görülmektedir. Bu gruba % 14'lük üniversite mezunlarını da katacak olursak psikolojik danışmana müracaatın tahsil seviyesiyle bağlantılı olduğu görülmektedir.

Tablo 1
Danışanların Yaş Yüzdeleri

	K	E	T %
2 - 12	27.5	60.0	45.5
13 - 19	15.0	14.0	14.5
20 +	57.5	26.0	40.0
	100.0	100.0	00.0

Tablo 2
Danışanların Tahsil Durumları

		2 - 12		13-19		20+		
		f	%	f	%	f	%	
Okuyan	Okul Öncesi	35	42					
	İlkokul	45	55					
	Ortaokul	2	3	5	19			
	Lise			12	46			
	Üniversite			3	11	38	53	
Mezun	İlkokul			4	15	8	12	
	Ortaokul			2	9	6	7	
	Lise					10	14	
	Üniversite					10	14	
Toplam		82	100	26	100	72	100	180

Ana, baba yaş ortalamaları (Tablo 3) 2-12 yaş için annelerde 35, babalarda 39 olarak göze çarpmaktadır. Bu durum da gruptaki çocukların tavan yaşım ele alırsak anneliğin en erken 23 yaş civarında, babalığın da 27 civarında olduğu görülmektedir. Bu yaşlar Anadolu kırsal kesim doğum yaşlarından biraz daha geç olup, batı ortalamalarına daha yakındır. 13-19 yaş grubunda ortalama anne yaşı 42,4, baba yaşı 48'dir. Buradaki durum da ilk gruptaki sonucu desteklemektedir. Pembe Ev'e şehirleşmiş gruptan danışanlar gelmektedir.

Tablo 3
Danışanların Anne / Baba Yaşı (M)

	Anne	Baba
2 - 12	35	39
13 - 19	42.4	48

Ana / bananın tahsil seviyesi incelendiğinde (Tablo 4), müracaatçıların gerek anneleri ve gerekse babaları arasında lise ve üniversite mezunlarının biraz daha çoğunlukta olmalarına rağmen, çocukları için danışanlar arasından gerek annelerde gerekse babalarda ilkökul mezunlarının azınsanmayacak bir miktara ulaştığı göze çarpmaktadır. Hatta çocukları için psikolojik danışmana müracaat edenlerin bazılarının okur yazar bile olmadıkları görülmüştür. Böylece İstanbul'da psikolojik danışmanlığın tabanının genişlemeye başladığı söylenebilir.

Tablo 4
Anne / Baba Tahsil Durumu

	2 - 12		13 - 19		T	%
	Anne	Baba	Anne	Baba		
Okuması yok	5	2	1	--	8	4
İlkokul	28	20	4	6	58	29,4
Ortaokul	6	8	6	2	22	11,3
Lise	25	19	5	6	55	27,9
Üniversite	16	30	2	6	54	27,4
Toplam	80	79	18	20	197	100

Tablo 5
Danışanların Kardeş / Çocuk Sayıları

	0	Tek	2	3	4	5+	T	%
2 - 12	--	34	39	5	4	1	83	65
13 - 19	--	3	13	5	5	--	26	20
20 +	4	5	7	2	1	--	19	15
	4	42	59	12	10	1	128	100

Danışanların çocuk sayıları incelendiğinde (Tablo 5) 2-12 yaş grubunda tek çocuk ile iki çocuklu ailelerin tüm danışanların % 75'ini teşkil ettiğini görmekteyiz. Durum 13-19 yaş grubu için de hemen hemen aynıdır. Burada 2 çocuklu aileler tüm danışanların % 50'sini teşkil etmektedir. Kırsal kesime göre ço-

Tablo 6
Danışanların Ailelerinin Meslekleri

		2 - 12		13 - 19		Toplam	%
		Anne	Baba	Anne	Baba		
Devlet Sektörü	Memur Üst düzey	10	10	5	1	26	13.4
		5	5	--	3	13	6.7
Özel Sektör	Memur Üst düzey	1	8	--	3	12	6.2
		2	6	1	--	9	4.6
İşçi		2	11	1	1	15	7.7
Serbest		5	38	1	9	53	27.3
Ev Hanımı		52	--	10	--	62	32.0
Çalışmıyor		--	1	--	--	1	0.5
Emekli		3	--	--	--	3	1.6
Toplam		80	79	18	17	194	100.0

cuk sayısının çok gerilediği, şehirde genelde 2 çocuklu ailelerin çoğunluğu teşkil ettiğini düşünebiliriz. Durum 20+ grubu için de aynıdır.

Anna / babaların mesleklerine gelince (Tablo 6 ve Tablo 7), her iki yaş grubunda da anneler çoğunlukla ev hanımı, babalar, serbest meslek sahibi olarak görünmektedir (ortalama % 50 civarında). Bunu, gerek anneler, gerekse babalar arasında çok geriden devlet sektöründe memurlar izlemektedir. Bu durumda, ça-

Tablo 7
Danışanların Meslekleri

	f	%
Öğrenci	29	40.3
Öğrenci + iş	1	1.4
Memur	9	12.5
Memur + öğrenci	1	1.4
Özelde memur	5	7.0
Özelde memur + öğrenci	3	4.1
Serbest	4	5.5
Serbest + öğrenci	1	1.4
Ev hanımı	10	13.9
Diğer	9	12.5
Toplam	72	100.0

lışmayan, ev hanımı olarak çocukların yanında olan annelerin çocuklarının problemlerini görebek için çare aradıkları sonucuna varmak mümkün gibi görünüyor. Sonuçta, danışanların çoğunlukla orta direğin geniş tabanını kapsadığı sonucuna varabiliriz. 20+ yaş grubunda ise, tabiatıyla, danışanların büyük bir kesimini bekar üniversite öğrencilerinin teşkil ettiği görülmektedir (Tablo 8).

Fazla bir reklâmı olmayan Pembe Ev'e danışanlarımız nasıl ulaşmaktadır? Tablo 9'dan büyük bir çoğunluğunun Üniversite çevresinde çalışanlar ve okuyanlar ile danışanların tavsiyesiyle gelenler olduğu anlaşılmaktadır (%53). An-

Tablo 8
Danışanların Medeni Durumları

	f	%
Bekar	52	72.0
Evli	17	24.0
Dul	2	2.7
Boşanmış	1	1.3
Toplam	72	100.0

cak, radyo ve televizyon gibi yayın organlarında yapılan tanıtıcı kısa konuşmaların da bir hayli etkili olduğu görülmektedir. Bu husus, psikolojinin ve psikolojik hizmetlerin tanıtılmasında yayın organlarının önemine işaret etmektedir.

Hangi yaş grubunda hangi psikolojik problemler Pembe Ev'e getirilmektedir? 2-12 yaş grubunda "Davranış ve Uyum Bozukluğu" diye nitelenmesi mümkün, çalışma ve beslenme düzensizlikleri, yatak ıslatma, çekingenlik, söz dinlememe, sinirlilik, hırçınlık, yalancılık, huzursuzluk, kardeş kıskançlığı, tırnak yeme, parmak emme gibi menfi alışkanlıkları ve çeşitli korkuları içeren

Tablo 9
Referans Kaynakları

	f	%
Danışan tavsiyesi	44	24.7
Üniv. Çevresinde çalışan, okuyan	51	28.7
Basın-Yayın organlarından	20	11.2
Danışmanların eski işyerinden gelenler	16	9
Tanıdık	21	11.8
Diğer	26	14.6
Toplam	178	100

şikâyetlerin bu çocukların en yoğun problemlerini teşkil ettiği görülmektedir (%70). Bunu, başta zekâ testleri olmak üzere, genel kontrol ve danışmanlık istekleri takip etmektedir. 13-19 yaş grubunda da genellikle "Davranış ve uyum bozuklukları"ndan şikâyetler başı çekmekte (%60), bunu, okul problemleri %30 ile takip etmektedir (Tablo 10).

Tablo 10
Danışanların geliş nedenleri

	2 - 12		13-19	
	f	%	f	%
Genel kontrol danışmanlık	19	16.1	7	30.4
Davranış ve uyum bozukluğu	83	70.3	14	60.9
Cinsel sorunlar	4	3.4	--	--
Konuşma bozuklukları	6	5.1	2	8.7
Zihin fonksiyon bozuklukları	6	5.1	--	--
Toplam	118	100.0	23	100.0

Yetişkinler grubunda ise, aile, karşı cins, sosyal çevre ve kirlilik içi problemleri ortaya çıkaran "iletişim güçlükleri" şikâyetlerin %50'sini teşkil etmektedir. Bunu %30 ile uykusuzluk, umutsuzluk, tatminsizlik, gerginlik ve güvensizlik gibi de depresif şikâyetler takip etmektedir. Genelde, en azından şehir ve/veya üniversite toplumunda depresif ile iletişimsizlik şikâyetlerin yoğun olduğunu daha önceki yıllarda yaptığımız MMPI taramalarından elde ettiğimiz genel profillerde de bulmuş ve bu trend'in toplumumuzun bir özelliğini teşkil ettiğini düşünmüştük (Tablo 11).

Seans sayılarından, danışanların %62'sinin üç seans'a kadar Pembe Ev'e geldikleri, %40'ının ise 4; 5 hatta 12 seansa kadar devam ettikleri, az sayıda da olsa bir kısmının da 15 seans veya daha fazla müracaatta buldukları anlaşılmıştır. Genelde, Pembe Ev'den övgüyle bahseden danışanlarımızın, üç, dört defa gidiş-geliş'e bağlı bir gayretle problemlerinin çözümüne yardımcı olunabilmesi merkezimiz yönünden kıvanç verici bir sonuçtur (Tablo 12).

Tablo 11
Danışanların geliş nedenleri (20+yaş grubu)

	f	%
İletişim güçlükleri	35	50.0
Depresif şikâyetler	21	30.0
Obzesif-kompulsif şikâyetler	6	8.6
Diğer	8	11.4
Toplam	70	100.0

Tablo 12
Scans Sayıları

Scans sayıları	1 - 12	13 - 19	20 +	
1	14	5	8	
2	23	4	11	
3	28	9	9	
4	5	1	5	
5	1	1	4	
6	3	1	7	
7	--	--	1	
8	2	--	7	
9	1	--	2	
10	3	1	1	
11	--	--	10	
12	1	2	6	
15+	1	1	1	
	82	25	72	179

Pembe Ev, danışmanlık servisini ne kadar uzaklıktaki bir alana kadar ulaştırmaktadır? Tablo 13'den Pembe Ev'in etki alanı'nın danışanların, %24'ü için Pembe Ev merkez alınarak Sirkeci'den Topkapı'ya kadar uzanan 5 kilometrelik bir mesafeden başladığı görülmektedir. Bu alan, batısında 25 kilometre uzaklıkta Büyükçekmece'ye kuzey doğu'sunda 15 kilometre ile Sarıyer ve Beykoz'a kadar uzanarak aşağı yukarı 15 kilometrelik çapı olan dairesel bir alanda en etkin olarak yayılmaktadır. Doğu'sunda ise 35-40 kilometre ile Gebze'ye kadar uzanmaktadır. Bu kadarla da kalmamakta, danışanların % 10'unun İstanbul dışından ve başka illerden bize ulaşmış oldukları görülmektedir. Bu husus, bu tür üniversite'ye bağlı, fahri hizmet veren merkezlerin uyandırdıkları saygınlık ve güven duygusuyla, etki alanlarının önceden hiç tahmin edilemeyecek boyutlara ulaştığımız göstermektedir.

Pembe Ev'i psikolojinin de diğer bütün bilimlerde olduğu üzere, en önemli görevinin topluma hizmet olduğu inancımızdan ötürü kurmuş bulunuyoruz. Ancak, başlangıçta, verilecek hizmetin üniversite dışına yansıtılabileceği hususunda tereddütlerimiz mevcuttu. Bu tereddütler, Pembe Ev'in açılışıyla birlikte yok olmuş, yerini topluma hizmet tutkusu almıştır.

Tablo 13
Danışanların oturdukları semtler

	f	%	
Rumeli Yakas	Sirkeci-Topkapı arası ~ 5 km	43	23.9
	Büyükçekmeceye kadar uzananın ~ 25 km	52	28.9
	Sarıyer kadar uzanan alan ~ 15 km	29	16.1
Anadolulu Yakas	Kadıköy Gebze'ye kadar uzanan alan 35 km.	31	17.2
	Kadıköy Beykoz'a kadar uzanan alan 15 km.	6	3.3
	İstanbul dışı	19	10.6
	Toplam	180	100.0

Özetle; Tablolardaki istatistikleri taradığımızda danışanlarımızın ortalama görünüşü şu şekilde ortaya çıkmıştır: Danışanlarımızın %45 kadar'ım 2-12 yaşındaki çoğunlukla erkek çocuklar teşkil etmektedir. Bunların anneleri 35 yaşında en aşağı ilkokul tahsilli olan ev hanımlarıdır. Babaları 39 yaşında lise veya üniversite mezunu serbest meslek sahibidir. Muhtemelen, iki çocuklu bir aileden gelmektedirler. Genelde üniversite muhitindeki tanıdıklarının tavsiyesiyle Pembe Ev'e ulaşmışlardır. Muhtemelen, Pembe Ev'in çevresinde onbeş kilometrelik bir uzaklıktan gelmekte ve çocuklarındaki davranış ve uyum bozukluklarına çare arayarak onları daha başarılı ve daha mutlu vatandaşlar olarak yetiştirmeye çalışmaktadırlar.

Yetişkinler ise, genelde, üniversite öğrencisi veya mezunu olan 20-30 yaş civarından gençlerdir, Çevreleriyle olan iletişim bozukluklarına, veya depresif tandanlarına çare arayan entellektüellerdir.

Pembe Ev, topluma fahri hizmet veren on öğretim elemanı ile bir yandan bu çağrılara cevap vermekte, diğer yandan geleceğin psikologları olacak öğrencilerine bir laboratuvar imkân sağlamaktadır.